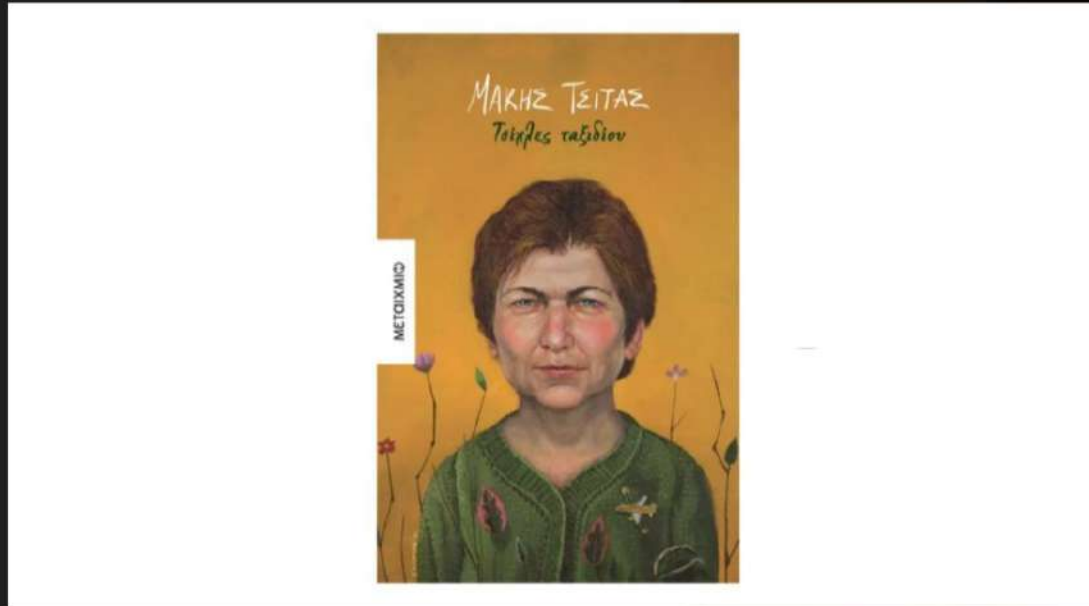

«Τσίχλες ταξιδιού» του Μάκη Τσίτα | Η μικροαφήγηση και η ποιητική του καθημερινού |Κριτική

Σύνταξη: Τζίνα Καρβουνάκη
14 March 2026

Απαγορεύεται από το δίκαιο της Πνευμ. Ιδιοκτησίας η καθ' οιονδήποτε τρόπο παράνομη χρήση/ιδιοποίηση του παρόντος, με βαρύτερες αστικές και ποινικές κυρώσεις για τον παραβάτη

Τσίχλες ταξιδιού, Μάκης Τσίτας, Εκδόσεις Μεταίχμιο

Η συλλογή διηγημάτων του Μάκη Τσίτα *Τσίχλες ταξιδιού* συγκεντρώνει κείμενα που είχαν πρωτοδημοσιευθεί σε διαφορετικά έντυπα και χρονικές περιόδους. Η εκ νέου ένταξή τους σε έναν ενιαίο τόμο δεν αποτελεί απλώς μια συγκεντρωτική εκδοτική πράξη. Συνιστά συγχρόνως μια μορφή αναδρομικής ανάγνωσης της αφηγηματικής διαδρομής του συγγραφέα. Τα διηγήματα, παρά τη χρονική τους διασπορά, συγκροτούν ένα συνεκτικό σύνολο που αναδεικνύει ορισμένες σταθερές της πεζογραφικής γραφής του Τσίτα, την προσήλωση στη σύντομη αφηγηματική φόρμα, την εστίαση στην καθημερινότητα και τη λεπτή ισορροπία ανάμεσα στο κωμικό και το δραματικό στοιχείο.

Η αφηγηματική πρακτική της συλλογής μπορεί να ιδωθεί στο πλαίσιο αυτού που η σύγχρονη θεωρία της λογοτεχνίας περιγράφει ως μικροαφήγηση. Σε αντίθεση με τις μεγάλες αφηγηματικές συνθέσεις που οργανώνονται γύρω από εκτεταμένες πλοκές και σύνθετες αφηγηματικές δομές, το διήγημα συχνά στηρίζεται σε μια οικονομία μορφής και σε μια ένταση που συμπυκνώνεται γύρω από ένα περιορισμένο επεισόδιο. Όπως έχει επισημάνει ο Gérard Genette, η αφηγηματική πυκνότητα της σύντομης φόρμας βασίζεται συχνά στη σχέση ανάμεσα στη διάρκεια της αφήγησης και στην επιλεκτική διαχείριση των γεγονότων. Στην περίπτωση του Τσίτα, η επιλεκτικότητα αυτή λειτουργεί ως βασικός μηχανισμός κατασκευής του νοήματος.

Τα περισσότερα διηγήματα της συλλογής εκκινούν από μια απλή καθημερινή κατάσταση: μια οικογενειακή συνάντηση, μια απροσδόκητη συνομιλία, μια μικρή σύγκρουση ή μια στιγμή αμηχανίας. Ωστόσο, η σημασία της αφήγησης δεν προκύπτει από την πλοκή καθαυτή, αλλά από τη λεπτή μετατόπιση που συντελείται στο επίπεδο της εμπειρίας. Η αφήγηση εστιάζει στη στιγμή κατά την οποία το συνηθισμένο αποκαλύπτει μια κρυφή διάσταση. Με τον τρόπο αυτό, το διήγημα λειτουργεί ως χώρος όπου η καθημερινότητα μετατρέπεται σε πεδίο ερμηνευτικής παρατήρησης.

Η επιλογή του τίτλου *Τσίχλες ταξιδιού* αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον υπό αυτό το πρίσμα. Η μεταφορά της 'τσίχλας' παραπέμπει σε κάτι μικρό, φαινομενικά ασήμαντο, το οποίο όμως συνοδεύει τη διαδρομή του ταξιδιού. Με παρόμοιο τρόπο, τα διηγήματα του Τσίτα λειτουργούν ως μικρές αφηγηματικές παύσεις μέσα στη διαδρομή της ζωής. Πρόκειται για στιγμιαίες καταγραφές εμπειρίας, οι οποίες θυμίζουν εκείνο που ο Roland Barthes ονόμασε 'σημείο έντασης' της αφήγησης: μια λεπτομέρεια που αποκτά ιδιαίτερη σημασία μέσα στο αφηγηματικό σύνολο.

Η έμφαση στη λεπτομέρεια αποτελεί άλλωστε ένα από τα χαρακτηριστικά της γραφής του συγγραφέα. Η αφήγηση συχνά οργανώνεται γύρω από μικρές παρατηρήσεις, από φαινομενικά ασήμαντες χειρονομίες ή από σύντομα επεισόδια διαλόγου. Μέσα από αυτές τις λεπτομέρειες, οι χαρακτήρες αποκτούν ψυχολογικό βάθος χωρίς να απαιτείται εκτενής περιγραφή. Η τεχνική αυτή θυμίζει τη λειτουργία του λεγόμενου 'ρεαλιστικού σημείου' που έχει επισημάνει ο Barthes: μιας λεπτομέρειας που δεν υπηρετεί απαραίτητα την πλοκή αλλά συμβάλλει στη δημιουργία της αίσθησης πραγματικότητας.

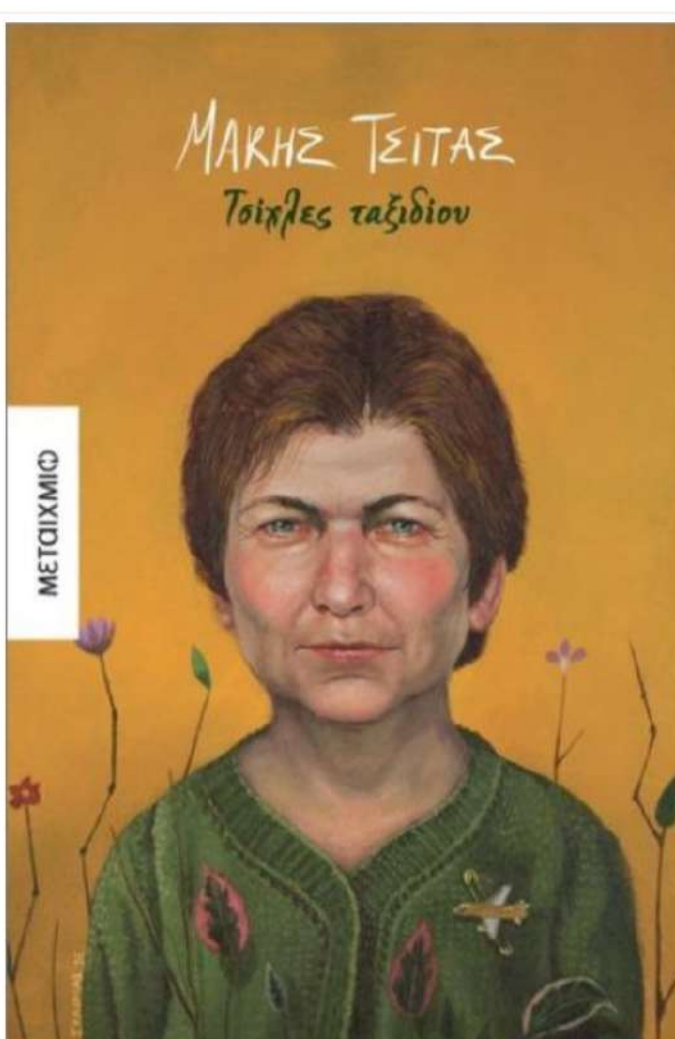
Παράλληλα, η αφηγηματική δομή πολλών κειμένων της συλλογής παραμένει σκόπιμα ανοικτή. Τα διηγήματα συχνά ολοκληρώνονται χωρίς μια σαφή δραματική λύση, αφήνοντας τον αναγνώστη μπροστά σε μια κατάσταση που παραμένει εν μέρει αδιευκρίνιστη. Αυτή η επιλογή αφήγησης μπορεί να συνδεθεί με την έννοια του 'θραύσματος', όπως αυτή έχει αναπτυχθεί στη θεωρητική σκέψη του Maurice Blanchot. Το λογοτεχνικό θραύσμα δεν επιδιώκει την ολοκλήρωση μιας ιστορίας αλλά τη διατήρηση μιας εμπειρίας σε κατάσταση εκκρεμότητας. Στο έργο του Τσίτα, πολλά διηγήματα λειτουργούν ακριβώς με αυτό τον τρόπο: ως στιγμές που διακόπτονται πριν αποκτήσουν πλήρη αφηγηματική ολοκλήρωση.

Σημαντικό ρόλο στη συλλογή διαδραματίζει και η γλώσσα. Η γραφή του Τσίτα χαρακτηρίζεται από λιτότητα και σαφήνεια, στοιχεία που ενισχύουν τη λειτουργία της μικρής φόρμας. Η χρήση ενός λόγου κοντά στον προφορικό τόνο δημιουργεί την εντύπωση μιας άμεσης αφηγηματικής επικοινωνίας με τον αναγνώστη. Ωστόσο, αυτή η φαινομενική απλότητα δεν αποκλείει την ειρωνεία ή την υπαινικτικότητα. Συχνά η αφήγηση διατηρεί μια απόσταση από τα γεγονότα που περιγράφει, επιτρέποντας στον αναγνώστη να αντιληφθεί τις αντιφάσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Η συνύπαρξη κωμικού και μελαγχολικού στοιχείου αποτελεί, στο σημείο αυτό, ένα ακόμη χαρακτηριστικό της συλλογής. Η ειρωνεία λειτουργεί όχι ως σατιρικό εργαλείο αλλά ως τρόπος ανάδειξης της λεπτής τραγικότητας που συχνά συνοδεύει την καθημερινή εμπειρία. Οι χαρακτήρες του Τσίτα κινούνται μέσα σε έναν κόσμο μικρών απογοητεύσεων, αμήχανων σχέσεων και ανεπαισθητων συγκρούσεων. Ωστόσο, η αφήγηση δεν οδηγείται σε δραματικές εξάρσεις· αντίθετα, διατηρεί έναν χαμηλόφωνο τόνο που επιτρέπει στο κείμενο να αποδώσει τις λεπτές αποχρώσεις της ανθρώπινης κατάστασης.

Υπό αυτή την έννοια, τα διηγήματα της συλλογής μπορούν να ιδωθούν και μέσα από την προοπτική της αφηγηματικής εμπειρίας που περιγράφει ο Paul Ricoeur. Η αφήγηση, σύμφωνα με τον Ricoeur, δεν οργανώνει απλώς τα γεγονότα αλλά προσφέρει έναν τρόπο κατανόησης της ανθρώπινης εμπειρίας μέσα στον χρόνο. Στα κείμενα του Τσίτα, η μικρή αφηγηματική σκηνή λειτουργεί ως τρόπος αποτύπωσης αυτής της εμπειρίας σε συμπυκνωμένη μορφή.

Συνολικά, η συλλογή *Τσίχλες ταξιδιού* αναδεικνύει τη δυναμική της σύντομης αφηγηματικής φόρμας στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία. Μέσα από την αφηγηματική οικονομία, τη σημασία της λεπτομέρειας και την ανοικτή δομή, τα διηγήματα του Μάκη Τσίτα μετατρέπουν το καθημερινό επεισόδιο σε λογοτεχνικό γεγονός. Η γραφή του συγγραφέα επιβεβαιώνει έτσι ότι η λογοτεχνία δεν χρειάζεται πάντοτε μεγάλες ιστορίες για να αποδώσει την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης ζωής. Αρκεί συχνά μια μικρή στιγμή, ένα σύντομο επεισόδιο ή μια απλή χειρονομία για να αποκαλυφθεί το βάθος της εμπειρίας.

IANOS
αποκτήστε το βιβλίο